

2023-2027

**PLA
ESTRATÈGIC**

PLA ESTRATÈGIC

2023-2027

ÍNDEX DE CONTINGUTS

1. Visió i missió
2. Trajectòria i context actual
3. Marc conceptual
4. Enfocaments transversals
 - a) marc de drets
 - b) Perspectiva de gènere
 - c) Sostenibilitat
5. Línies estratègiques
 - a) Diversitat cultural
 - b) Autodeterminació, governabilitat i organitzacions indígenes
 - c) Territori
 - d) Transformació social
 - e) Coherència interna
 - f) Justícia de gènere
 - g) comunicació indígena
6. Instruments
 - 6.1.Cooperació
 - 6.2.Comunicació
 - 6.3.Incidència
 - 6.4.Recerca

1. VISIÓ I MISSIÓ

Som una entitat catalana que, a través de l'intercanvi amb Pobles Indígenes (PI), promovem i difonem alternatives socials, econòmiques, ambientals i de vida als models hegemònics i homogeneïtzadors. Adoptem una posició crítica i oposada al concepte de desenvolupament, que ha estat una de les eines de l'occidentalització del món. Divulguem i recolzem les lluites dels PI, que pateixen amb escreix l'expansió i el domini de les economies nacionals i transnacionals, i especialment de les indústries extractives. L'economia globalitzada i l'abast

mundial de les seves conseqüències ambientals fan que la conjunció de lluites, l'intercanvi entre pobles i les alternatives locals siguin més necessàries que mai.

Davant de l'economicisme, el productivisme i l'explotació de la natura, optem pel decreixement i la descolonització del pensament. Promovem alternatives de vida inspirades en el «sumak kausai» -el bon viure- i altres sabers i pràctiques dels PI, que es conjuguen al nostre entorn més immediat amb la frugalitat i l'ús responsable dels recursos, l'ecocentrisme on l'home no és el centre si no que forma part del conjunt dels existents, la igualtat i la justícia social i ambiental.

Treballem per a la transformació social donant suport als processos d'autodeterminació dels pobles, basant-nos en el respecte a la diversitat cultural, a la justícia social i a la sostenibilitat ambiental com a principis de la seva acció i des d'una perspectiva integral.

2. TRAJECTÒRIA I CONTEXT ACTUAL

L'entitat es va crear l'any 1986 amb l'ànim de donar suport a alternatives reals a un sistema únic i unidimensional d'organització social com és el sistema capitalista globalitzat. El suport als pobles indígenes es fonamenta en el convenciment que els coneixements, els recursos i les pràctiques tradicionals dels pobles indígenes ens aporten molts elements de sostenibilitat social, cultural, política i mediambiental, com així ens ho ha demostrat la trajectòria de més de 30 anys d'intercanvi amb nombrosos pobles Indígenes d'Amèrica.

Hem treballat en més de 70 projectes, programes i convenis impulsats per les pròpies organitzacions indígenes dels pobles Shuar, Achuar, i Candoshi de l'Amazònia peruana; Maia Qe'qchi', Pocomchi, i Kakchikel, de Guatemala, Miskitos, Maiagnes i Monimboseny de Nicaragua, Zapara de l'Equador i Sateré-Mawé de Brasil.

A nivell internacional som membres de la Coordinadora Latinoamericana de Cine y Comunicación de los Pueblos Indígenas-CLACPI. A nivell estatal, de la Coordinación por los Derechos de los Pueblos Indígenas CODPI, i a nivell nacional membres fundadors de la Federació Catalana d'ongd, actualment lafede.cat, i socis de la Coop57 i de Som Energia.

Participem activament a la Plataforma de Solidaritat amb Guatemala, i a la Xarxa per la sobirania energètica (Xse). Treballem en xarxa i col·laborem amb diverses organitzacions i col·lectius entre els quals destaquen Entrepobles, LamoscaTV, Observatori pels Drets i Autonomia dels Pobles indígenes a Colòmbia (OADPI) i l' Observatori pel Deute en la Globalització (ODG).

També hem dut a terme nombroses accions destinades a la sensibilització, la incidència política, la formació, la comunicació i la recerca per donar a conèixer els pobles indígenes i

promoure el reconeixement i respecte dels seus drets, així com una cooperació al desenvolupament que tingués en compte les seves especificitats.

Durant l'etapa recent la cooperació al desenvolupament ha experimentat grans canvis adequant-se a un context de governança multinivell i concertació entre els actors públics i privats que ha fet emergir la responsabilitat de les administracions en l'aplicació dels drets humans i en un model de cooperació basat en un triple enfocament transversal: gènere, drets i sostenibilitat. En aquest escenari global els pobles indígenes han experimentat alguns avenços en el marc de drets internacional i del funcionament de les institucions que ha possibilitat l'apoderament dels instruments d'incidència com la comunicació i la concertació social i ha contribuït a l'adequació de les seves estratègies de lluita i reivindicacions en la defensa de drets situant-se com a subjectes de drets polítics en les agendes internacionals.

L'oposició a l'extractivisme i la defensa del dret al territori ha comportat en moltes ocasions la criminalització, la persecució i l'assassinat de líders i lideresses indígenes que s'han oposat als megaprojectes. En aquest context es fa urgent fer visibles les veus de resistència i transformació social, defensar el compliment efectiu de drets i impulsar accions concertades i incidència en les polítiques públiques com a responsables del compliment de drets individuals i col·lectius.

Aquests darrers anys han estat per alterNativa un temps de revisió, reorganització, i reorientació esdevinguda en gran part per la manca de recursos però també per la redefinició del nostre paper actiu en l'intercanvi amb pobles indígenes. En representació i amb el suport de moltes voluntats juntes, de persones sòcies i col·laboradores que ens han acompanyat durant més de 30 anys, i en col·laboració amb entitats i organitzacions, volem continuar impulsant i promovent processos de transformació social cap a un món més just i sostenible.

3. MARC CONCEPTUAL

Definició:

Segons els principals organismes internacionals, actualment hi viuen al món prop de 5000 pobles indígenes que constitueixen una població superior a 470 milions de persones, distribuïts en més de 90 estats diferents. Tot i ser només un 6% de la

població mundial, representen un 57% de la diversitat lingüística, ocupen una quarta part del planeta i son garants del 80% de la biodiversitat.

Els criteris emprats per definir què és un poble indígena provenen del marc jurídic eixit del Conveni 169 de la OIT (1989) i de la declaració de les NNUU (2007). Es poden resumir en 6 punts: La continuïtat històrica en processos de colonització, combinant la suma de diversos factors com la ocupació de la terra, l'ascendència amb els primers ocupants, la cultura en general o algunes de les seves manifestacions específiques (religió, estil de vida, vestimenta, organització social, etc.); la preservació de la llengua local; la implantació en certes zones del país o en certes regions del món; el sentiment de pertinença mutu d'un individu cap al grup i del grup cap a l'individu; la posició subalterna, d'inferioritat numèrica, de dominació o de vulnerabilitat, que atorga un valor de protecció i de promoció de drets i esdevé una resposta o fins-i-tot una restitució a les exaccions colonials de tot tipus; i l'auto-identificació, que d'alguna manera permet prescindir de la resta.

Defensa de drets

Des d'Alternativa reconeixem aquests criteris per a una definició política i jurídica dels PI, com a eina per a desplegar la solidaritat i la defensa de drets. En aquest marc de referència que detallem més endavant, treballem amb organitzacions de base i contribuïm a l'empoderament d'aquestes, respectant i reforçant els procediments de la política tradicional i promovent estratègies de transformació social.

A banda participem de campanyes i denúncies de les vulneracions de drets que pateixen els qui alcen la veu i s'enfronten a la persecució jurídica i política.

Minories, sobirania i relació amb els Estats

Però el dret i la organització política no són l'únic àmbit en el que concebem l'empoderament dels pobles i la transformació social. Partim de la contradicció que exigim als Estats o coalicions entre Estats que reconguin i apliquin drets, però a la vegada albirem una plena sobirania dels pobles, lliures de decidir i administrar les seves pròpies formes de justícia. Exercim doncs un ús instrumental del dret però a la vegada formulem una crítica dels marcs nacionals, fets a esquenes, al marge o fins i tot contra les poblacions autòctones. La condició política dels PI ha de ser equiparada i agermanada a la de tots aquells pobles que no encaixen en la construcció dels Estats moderns, un món conformat per 200 Estats que alberguen 7000 pobles i nacions

diferents i del que cal cercar les maneres d'encaixar, de restar-ne al marge o fins-i-tot d'escindir-ne.

Alternatives econòmiques i arrelament

A banda del dret i la transformació política al si de contextos nacionals, un altre àmbit de conflicte dels PI és l'economia globalitzada. Les economies financeres i de serveis tenen com a corol·lari la deslocalització de les indústries contaminants i extractives a la perifèria i especialment al Sud global. Els PI són a la perifèria de la perifèria, i són les principals víctimes de l'extractivisme, de l'espoli de terres i recursos i pateixen amb escreix les conseqüències de la crisi ambiental.

El compartir un mateix sistema econòmic ens permet seguir les cadenes de responsabilitat en tot tipus de casos de vulneració de drets i actuar des de la proximitat. Essent aquest mateix sistema el que ens sotmet, ens aliena i ens explota, així com el que genera les conseqüències ambientals a escala global, és més necessari que mai articular les lluites en comú, la solidaritat i la voluntat de revertir la situació aquí i allà. Els pobles indígenes encarnen la via «glocal», respostes locals a desafiaments globals. Essent per definició societats arrelades al territori, també ens indiquen com re-territorialitzar i re-localitzar les nostres economies i generar un vincle a la terra que capgiri la des-territorialització inherent al capitalisme global. En última instància, ens ajuden a pensar com sortir del pensament economicista que cosifica la natura i autoritza l'explotació il·limitada dels recursos.

Cap a la transformació social

L'existència mateixa dels PI i la seva supervivència a l'embat colonial, a la marginació i l'exclusió de les economies globals i nacionals, és una prova de força i de resiliència que ens ha de servir de model. Les formes que tenen els PI de gestionar l'economia i la societat són el resultat d'estils de vida i de visions del món alternatius als models hegemònics que volem divulgar i amb els que volem interpel·lar la nostra societat. Propostes com el Sumak kausay «el Bon viure», les minkas i el treball cooperatiu, la importància dels bens comuns i la reciprocitat, el coneixement ecològic tradicional per a la gestió dels recursos, i en general totes les cosmologies i

epistemologies ecocèntriques, son un actiu per a tots aquells que anhelem una transformació social.

4. ENFOCAMENTS TRANSVERSALS

A. Marc de Drets

Els drets col·lectius dels Pobles indígenes com a resposta a les exaccions colonials, son relativament recents, i poden ser considerats com la prolongació d'altres formes de resistència desproveïdes de referències jurídiques o de consciència de subjecte polític. Malgrat una tradició jurídica i política curta i a mercè dels mateixos Estats que els marginen i oprimeixen, el dret és un instrument cabdal pels interessos dels PI, fins-i-tot per aquells pobles que defugen el contacte.

A AlterNativa partim d'un enfocament de Drets que vincula les obligacions que tenen el conjunt d'actors i la responsabilitat dels Estats a través de les polítiques públiques, en el compliment dels drets reconeguts i de la jurisdicció internacional.

Ens basem en tres instruments fonamentals del Sistema de Dret internacional: la *Declaració de Nacions Unides sobre els Drets dels Pobles Indígenes*, adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 2007; el *Conveni n°169 de l'Organització Mundial del Treball (OIT) sobre pobles indígenes i tribals en països independents (1989)*; i la Convenció sobre la Diversitat Biològica (CDB) de Buenos Aires de 1996.

B. Perspectiva de gènere

La perspectiva de gènere ens permet aproximar-nos a les realitats que ens envolten posant l'atenció a la construcció de la categoria de gènere i les seves relacions de poder. A través d'una mirada transversal i amb especial atenció a la formació de les identitats de gènere entre els pobles indígenes, procurem fer paleses les desigualtats que operen en la idea estandarditzada de sexe, gènere o identitat normativa.

C. Sostenibilitat

La crisi climàtica està marcant l'agenda internacional i els PI han esdevingut actors principals en el diagnòstic i la cerca de models alternatius per revertir-ne les conseqüències.

En l'àmbit del dret internacional existeixen moltes mencions a la sostenibilitat i al desenvolupament sostenible, però el que ens interpel·la i orienta l'acció política indigenista d'AlterNativa és el Conveni per la Diversitat Biològica de Buenos Aires de 1996. El Conveni és el primer acord global en abordar tots els aspectes de la diversitat biològica (recursos genètics, espècies i ecosistemes), i el primer a reconèixer que la conservació de la diversitat biològica és “una preocupació comuna de la humanitat”, i una part integral del procés de desenvolupament. Concretament a l'edició de Buenos Aires, els coneixements dels Pobles indígenes i dels estils de vida tradicionals son considerats un patrimoni global que pot contribuir a una millor gestió dels recursos naturals, i per tant es convida a una protecció i promoció de coneixements i pràctiques i a una co-gestió dels espais naturals.

5. LÍNIES ESTRATÈGIQUES

a. Diversitat cultural

Definició

A Alternativa defensem i promocióem la diversitat cultural i la riquesa que representen els Pobles Indígenes. Contra el supremacisme cultural i lingüístic, el racisme, la xenofòbia, i l'empetitiment, donem veu i visibilitat a les cultures que no s'han doblegat a la persecució colonial, les oligarquies i l'imperialisme cultural.

Per tal de garantir els drets dels pobles indígenes en relació al respecte de la seva identitat cultural, amb totes les seves pràctiques associades, comptem amb la Declaració de les Nacions Unides Sobre els Drets dels Pobles Indígenes, que contempla els drets culturals d'aquests pobles en els articles 31, 33, 34 i 36.

Des d'alterNativa creiem que els interessos, els coneixements i l'experiència dels PI, han de ser al centre de totes les metodologies que s'apliquin quan es desenvolupin projectes conjunts.

Objectius específics

- Defensar i donar a conèixer les concepcions que tenen els pobles indígenes del món i les relacions entre els éssers, en les que es basen els seus models alternatius de vida i desenvolupament.
- Seguir potenciant, l'educació dels nens i joves des de la seva identitat cultural.
- Seguir potenciant el dret a la comunicació pròpia dels pobles indígenes, per tal de fer visible i valorar la diversitat cultural. (IndiFest; Festival CLACPI)
- Donar suport al reconeixement del patrimoni material i immaterial dels PI

b. Autodeterminació, governabilitat i organitzacions indígenes

Definició

Treballem amb organitzacions indígenes amb les que establim relacions estratègiques a llarg termini basades en la confiança i respecte mutus.

Col·laborem amb organitzacions indígenes de base que mantenen una forta vinculació amb les comunitats indígenes així com amb organitzacions que agrupen a organitzacions de base. Participem activament en xarxes i plataformes d'organitzacions indígenes i de la societat civil en general que treballen de forma concertada per la transformació social i el respecte i compliment dels drets humans.

Donem suport a processos impulsats dels pobles indígenes en l'exercici del seu dret a l'autogovern, a la construcció d'estats plurinacionals i als processos formatius i d'apoderament de les organitzacions indígenes per tal de poder denunciar, exigir i reclamar els seus drets.

Considerem que enfortir les estructures organitzatives i els lideratges dels pobles indígenes ha de permetre una major capacitat de defensa i exercici dels drets que tenen reconeguts tant a nivell estatal com a nivell internacional.

De manera especial, seguirem fomentant la participació social i política de les dones indígena, una participació que, malgrat els avenços dels últims anys, segueix marcada per una triple discriminació: per raons econòmiques, ètniques i de gènere

Objectius específics

- Impulsar l'apoderament i formació de líders, lideresses i organitzacions indígenes i reforçar la participació social i política i especialment de dones en defensa i exercici efectiu de drets.
- Acompanyament de defensors i defensores de drets en processos de criminalització
- Suport a la representació i incidència dels Pobles indígenes en espais locals, nacionals i internacionals.
- Suport als processos d'autodeterminació, de construcció de models de governabilitat i de desenvolupament propi dels pobles indígenes.
- Suport als models de justícia propis dels PI
- Posar en valor les formes pròpies d'organització i lideratge

c. Territori

Definició

El territori és un concepte clau per als pobles indígenes, defensar-lo és defensar la seva existència com a pobles. És l'espai de vida físic, social, cultural i ambiental, fruit d'un llarg procés històric, en el qual conviuen i interactuen, en termes de respecte i reciprocitat, la comunitat juntament amb la resta d'éssers que habiten la natura.

Aquesta importància el converteix en una de les reivindicacions històriques fonamentals dels pobles indígenes, no únicament en la seva condició de dret humà col·lectiu, sinó com una veritable dimensió existencial de cada poble.

Més enllà de la reivindicació material, el territori també s'ha convertit en la base per a la reivindicació ètnica i per a la construcció d'un projecte polític. Tal projecte comporta una demanda d'autonomia i d'autodeterminació sobre aquest territori, així com el reconeixement de la pròpia identitat (que ha d'estar necessàriament reconeguda constitucionalment). Avui en dia, tot i els drets reconeguts en el *Conveni 169 de l'OIT* i la *Declaració de Nacions Unides sobre els Drets dels Pobles Indígenes*, les violacions del dret al consentiment previ, lliure i informat per part d'estats i transnacionals mantenen als pobles indígenes en permanent estat d'alerta.

Objectius específics

- Acompanyar els processos de defensa territorial i preservar la inembargabilitat, imprescriptibilitat i inalienabilitat dels territoris indígenes, i denunciar les vulneracions que es realitzen als territoris (grups armats estatals i irregulars).
- Participar en els processos de denúncia dels projectes transnacionals, especialment de les indústries extractives, que tenen impactes negatius per la població local i el medi ambient.
- Impulsar l'autogestió dels recursos naturals dels territoris dels pobles indígenes, potenciant sobirania territorial, alimentària i energètica, que és la millor manera de preservar la biodiversitat.

d. Transformació social

Objectius específics

1-incidència

- Apropament de les problemàtiques indígenes a l'àmbit institucional;
- Coherència de polítiques públiques: treballar en l'àmbit de l'aplicació de mesures per part de les administracions per no contractar empreses que vulneren els drets dels PI (compra pública + lleis d'empreses i drets humans);
- Denúncia d'empreses que vulneren els drets dels PI;
- Participació en xarxes i campanyes de pressió;

2-sensibilització

- Divulgació de lluites (accions), narratives i coneixements indígenes;
- Promoure el cinema indígena a nivell nacional i internacional com a eina pròpia dels PI (Indifest; MN; altres...)

3-defensa del medi ambient

- difondre els anàlisis i alternatives de vida dels PI davant la crisi climàtica;
- posar en comú diferents processos de reconeixement de la personalitat jurídica de les entitats naturals;
- posar en comú lluites els processos de defensa del territori i del medi ambient a nivell global

e- Coherència interna

Objectius específics

- cura de persones amb perspectiva de Bon viure; creixement
- dinàmiques de funcionament (estatuts – reglament intern; presa de decisions en col·lectiu; perspectiva de gènere; protocols de resolució de conflictes; protocol contra la violència masclista; comunicació i coordinació, etc.)
- coherència interna en el funcionament material: reciclatge, Programari Lliure;
- augmentar la base social de l'entitat (a través de campanyes, butlletins, etc.)
- formació específica en les diferents línies estratègiques (gènere; sostenibilitat, etc.)

f-Justícia de gènere

Objectius específics

- treballem amb perspectiva de gènere en tots els nostres projectes i en el treball intern
- denunciem la construcció estereotipada del gènere i la seva legitimació per un sistema patriarcal i etnocèntric que provoca les múltiples discriminacions que pateixen les dones indígenes
- donar suport a l'apoderament de les dones indígenes tenint en compte les seves realitats culturals

g) Comunicació indígena

Definició

Concebem la Comunicació Indígena com un recurs estratègic per la transformació social, entenent per comunicació les diferents formes, perspectives i expressions de cada poble que responen a una cosmovisió pròpia. La Comunicació indígena és d'una banda, la reivindicació del dret emergent a la comunicació pròpia i, d'altra banda, una forma d'entendre i fer aquesta comunicació.

Com s'expressa l'estudi "La situación del Derecho a la comunicación con énfasis en las y los comunicadores indígenas y afrodescendientes de América Latina" (CLACPI, 2020), el "dret a la comunicació", és una categoria que no apareix de la cosmovisió dels pobles indígenes però que aquests se n'apropien "coexistint amb la seva visió pròpia de la comunicació amb un sentit de llarga duració, amplia i complexa que viuen i expressen les persones que integren els pobles originaris i afrodescendents".

El dret a la comunicació és un dret emergent, un dret en construcció que sorgeix a finals de la dècada dels 1960 a partir del canvi de paradigma de la "societat de la informació". Aquest dret amplia i afina el concepte que fins llavors havia existit en matèria comunicativa: el dret a la llibertat d'expressió, reconegut a l'article 19 de la Declaració Universal dels Drets Humans.

L'exerciment d'aquest dret es fa concret en el sorgiment de ràdios o televisions comunitàries, cinema indígena -en tots els seus gèneres audiovisuals-, connexió a internet, revistes, diaris, llibres, xarxes socials, mostres i festivals; però també en la reivindicació de formes de comunicació no apropiades de la cultura occidental sinó pròpies, com és la tradició oral, contes i mites, reunions comunitàries, l'ús de la llengua pròpia, música i instruments, senyals, marques, etc.

Per últim, la Comunicació Indígena és la forma en la que es realitza aquesta comunicació. Aquesta és una comunicació marcada per un fort component comunitari i col·lectiu, a diferència la cultura audiovisual hegemònica que té una tradició més individualista o d'autor únic. És una comunicació amb ritmes i estructures narratives pròpies, sovint travessada per una necessitat de resistència, defensa de drets i de revindicació de la identitat cultural pròpia. En molts casos, la Comunicació Indígena acompanya processos de lluita en els que els diferents pobles es troben. Per tant, no sempre és un fi en si mateix, sinó un mitjà o eina que es suma a les resistències dels pobles indígenes.

Objectius específics

- A través de la comunicació, donar a conèixer i revindicar els drets dels pobles indígenes i els seus processos de lluita.
- Centrar-nos en el cinema indígena a través del Festival IndiFest i la plataforma MiradaNativa. Revindicar el valor del cinema indígena i allò que narra
- Mostrar una altra forma d'entendre i fer l'audiovisual. Entendre la comunicació de forma àmplia, trencant els esquemes imposats per la cultura occidental.
- Treballar conjuntament amb organitzacions com CLACPI, entre altres, escoltant i deixant espai a les seves necessitats
- Ampliar la presència del cinema indígena en l'àmbit digital, a través de la plataforma MiradaNativa
- Ampliar les àrees geogràfiques que representen el cinema indígena als diferents projectes que duem a terme
- Ampliar les formes de difusió i distribució de cinema indígena
- Donar suport a la creació audiovisual indígena
- Aprendre i adaptar formes de treball col·lectiu i comunitari en la forma de realitzar audiovisual, transmetre-les a la societat catalana

6. INSTRUMENTS

Generals

A partir del balanç realitzat durant el procés de reflexió estratègica es determinen els punts de millora de l'entitat on cal posar èmfasi durant el nou període. Aquest punts són els següents:

- **Coneixement i Referencialitat.** Com a via per marcar la identitat pròpia de l'organització i diferenciar-nos amb una especificitat de treball que passa per un

coneixement que aportí discurs, eines i recursos especialitzats que atorguin la credibilitat i la identificació com a agent clau de treball amb pobles indígenes.

- **Visibilitat.** Orientada a posar en valor la trajectòria de l'entitat entesa com l'experiència adquirida a partir dels projectes realitzats però també per les xarxes i moviments dels que formem part. Així com també les campanyes, accions d'incidència que hem realitzat i els recursos disponibles i els serveis que podem oferir com a agents especialitzats.
- **Presència al territori i connexions locals.** Resulta imprescindible el treball en xarxa amb les organitzacions indígenes tant les que son contraparts amb una relació de temps i confiança, com altres organitzacions amb qui col·laborem o mantenim relacions a partir de campanyes o activitats conjuntes. Això és imprescindible per nodrir els projectes que cada vegada s'orienten més a una acció concertada entre diferents actors per un objectiu comú i per tant, ens cal conèixer més i millor les organitzacions clau relacionades amb els eixos temàtics que volem treballar.
- **Incidència.** Entesa com l'acció orientada a promoure canvis més enllà de l'execució de projectes, i que és del tot necessari definir els agents clau de les nostres accions i establir la concertació de xarxes i espais i els mecanismes de canvi a promoure.
- Per tal d'assolir aquests quatre objectius estratègics i donar continuïtat a les nostres accions establim quatre instruments fonamentals que s'articulen i es complementen per assolir l'objectiu final de l'entitat.

Aquests instruments requereixen una concreció tant de la finalitat com la manera de fer-los operatius que es recullen a cadascun dels plans específics que exposem a continuació.

6.1- Cooperació

Definició

Com a organització especialitzada en pobles indígenes comptem amb una trajectòria de coneixement directe d'àrees indígenes, de relacions amb sòcies locals i organitzacions indígenes i les seves formes i temps de treball. Estem familiaritzats amb els seus objectius i maneres de relació tant en àmbits institucionals com socials i als diferents nivells d'intervenció tant sigui local, regional o nacional i internacional.

Aquesta experiència de treball constitueix un valuós recurs per abordar una cooperació entre iguals sense reproduir esquemes paternalistes ni assumir un rol de finançadora que pugui generar manca de compromisos entre les parts.

Volem consolidar un equip de treball que pugui oferir suport especialitzat en diferents àrees temàtiques més enllà de la funció de gestió de projectes i intermediació institucional.

Objectius

Sota aquesta perspectiva de treball els nostres objectius amb aquest instrument són:

- Ampliar la relació i coneixença de les nostres sòcies locals i altres organitzacions dels territoris on treballem per actuar de forma concertada potenciant conjuntament la defensa de drets i la transformació social

- Ampliar les connexions amb xarxes locals per treballar de forma concertada amb objectius comuns. Així com ampliar la nostra xarxa de relacions per donar-nos a conèixer també a casa nostra i vincular les problemàtiques i la visió dels pobles indígenes amb una perspectiva global que també té efectes a casa nostra.
- Generar i donar suport especialitzat a processos d'interès i rellevància pels pobles indígenes en la defensa dels seus drets reconeguts des de d'una perspectiva integral obrint espais d'incidència en les polítiques públiques tant a nivell local, nacional com internacional.
- Recuperar la nostra presència en territoris on no estem actius actualment però on vam treballar durant altres èpoques i encara mantenim lligams estables.
- Establir contactes amb organitzacions indígenes de territoris fora d'Àbya Yala, sobre la base dels contactes generats en el marc del Festival de Cinema Indígena de Barcelona
- Donar suport als processos d'autodeterminació i les alternatives de desenvolupament dels pobles indígenes.
- Donar suport a les demandes i reivindicacions dels pobles indígenes en la defensa de drets.
- Donar suport a la defensa territorial i preservació dels territoris indígenes.
- Donar suport a la concertació i incidència dels pobles indígenes tant en espais locals, com nacionals i internacionals.
- Donar suport a la veu pròpia de les dones indígenes en els espais interns familiars i socials com en els espais externs de representació en organitzacions i institucions.

Mitjans

Aquest instrument de cooperació s'orientarà a:

- Identificar processos rellevants i organitzacions clau en la defensa de drets.
- Establir vincles de col·laboració i formalitzar compromisos conjunts.
- Formular programes i projectes que aportin recursos.
- Generar discurs i posicionament en la defensa de drets.
- Aportar elements de coneixement especialitzat.
- Generar elements de comunicació.
- Interactuar amb institucions, xarxes i plataformes.

6.2. Sensibilització i comunicació

Definició

La comunicació és una eina estratègica de l'organització per visibilitzar la nostra feina, apropar les realitats i veus pròpies dels pobles, acompanyar les comunitats en els seus processos de defensa i de resistència, denunciar les vulneracions de drets i reivindicar models alternatius als estàndards hegemònics de desenvolupament, socials, econòmics i polítics actuals.

Potenciem una comunicació crítica i transformadora, per incidir en l'opinió pública i les decisions polítiques, amb l'objectiu d'exigir el compliment de drets. La comunicació va de la mà de la incidència social i política, per tal de generar impacte social i generar visibilitat i compromís col·lectiu.

Objectius

En el marc del Pla Estratègic de l'entitat pel període 2023-2026 establim els següents objectius de comunicació:

- Fer un pla de comunicació
- reforçar la visibilitat amb el públic cat i internacional
- ampliació de la base social
- notícies del món indígena

Visibilitzar i generar pensament crític davant un escenari cada cop més preocupant entorn les reiterades vulneracions de drets dels pobles indígenes.

- A través dels nostres canals propis de comunicació: Pàgina web, XXSS (Instagram, Twitter, Facebook, Youtube), Newsletters. Campanyes.
- Nova pàgina web com a espai on compartir i des d'on canalitzar la informació pròpia.
- Xarxes socials: com a espais on aconseguir interacció i debat.
- Newsletters: com a eina de fidelització de les persones que volen involucrar-se i com a projecció periòdica de la nostra feina.
- Campanyes: com a instruments indispensables de comunicació, sensibilització i crida a l'acció.
- Premsa: generar notes de premsa, convocatòries i aconseguir col·laboracions en campanyes.

Incidir en la necessitat d'una transformació social que tingui en compte les aportacions dels pobles, amb enfocaments més ecològics i comunitaris.

- Tenir una comunicació activa clau amb el focus central en la defensa de drets dels pobles. Posar atenció i potenciar, transversalment, temàtiques lligades als pobles indígenes i que connecten a nivell global: gènere, crisi climàtica,

justícia social, medi ambient, autogestió de la salut, defensa de llengües natives, etc.

- Divulgar els coneixements i aportacions dels pobles indígenes a la societat.

Fomentar la crida a la implicació social en defensa dels pobles indígenes i els seus drets, les vulneracions dels quals també són una vulneració dels nostres. Ampliar la base social d'alterNativa involucrant a la població local: augment de persones sòcies, voluntariat, col·laboracions (particulars i col·lectives) i donatius.

- Potenciar la transparència.
- Interactuar amb els nostres públics i col·laboradors (virtual i presencialment). Construir una comunicació activa i regular. Generar vincle i compromís mutu.
- Despertar l'interès de noves persones, col·lectius i institucions. Activar canals de difusió d'informació (Telegram).
- Ampliar, catalogar i controlar noves BBDD.
- Generar contingut propi (vídeos per XXSS).

Incrementar la notorietat de l'organització a nivell social (local i global) i mediàtic, emfatitzant el vincle directe d'alterNativa amb els pobles indígenes en totes les nostres àrees.

- Reforçar i posicionar la identitat i trajectòria d'alterNativa, potenciant comunicativament cada àrea, especialment el cinema (distintiu de l'entitat) i la incidència (reclam directe a públic general i institucions). Destacar els projectes i l'intercanvi amb les sòcies locals; i la recerca i creació de publicacions i informes especialitzats.
- Generar xarxa i accions amb entitats afins.
- Destinar publicitat per promoure visibilitat.

Actuar d'altaveu dels pobles, fent ressò de l'actualitat indígena (especialment dels territoris amb qui actualment hi estem vinculades) i esdevenir una referència a Catalunya.

- Millorar la comunicació interna amb les sòcies locals a territoris.
- Potenciar les nostres pròpies eines a nivell comunicatiu d'alterNativa (MiradaNativa com a plataforma audiovisual especialitzada, IndiFest com a espai propi dels pobles a Barcelona, campanyes..)
- Enfortir la relació amb premsa, generar vincle amb periodistes especialitzats i mitjans afins.
- Estar al dia i fer pronunciaments ràpids i immediats davant d'una notícia d'actualitat, per aconseguir viralitat i posicionament a xarxes.
- Fer seguiment d'activistes i altres organitzacions.

Mitjans

- Pàgina web

- Xarxes socials (Instagram, Twitter, Facebook, Youtube)
- Newsletters

Públics

- Públic general (societat). Local i global
- Activistes
- Joves (universitats)
- Organitzacions i moviments socials
- Administració i partits polítics (Catalunya i àmbit nacional)
- Organitzacions indígenes
- Premsa
- Experts/es (pobles indígenes, antropologia, dret internacional, medi ambient, etc..)

6.3. Incidència

Entenem la incidència amb enfocament de Drets com la capacitat d'influència entre els diferents agents socials, econòmics i polítics per el compliment general del marc de Drets Humans i especialment dels drets socials, econòmics i culturals (DESC) de reconeixement internacional. Així l'enfocament de Drets aplicat als pobles indígenes, entesos aquests com a subjectes polítics diferenciats, queda reflectida i reconeguda als instruments internacionals, com ara: el Conveni 169 de la OIT de 1989 i la Declaració Universal de Nacions Unides sobre Pobles indígenes de 2007. Dins aquest sistema les institucions adopten la responsabilitat de complir i fer complir el marc legal per a tots els agents, institucions, empreses, món acadèmic i societat civil en general.

I és aquí on situem la nostra acció d'incidència per a l'exigibilitat de Drets que ha d'estar guiada per una estratègia concertada d'acció, que implica la suma d'actors socials i la multiplicitat de recursos per a la seva consecució.

Des d'aquesta perspectiva la cooperació, la comunicació, la recerca i el treball en xarxa es la base per la incidència que cal desenvolupar de forma conjunta i concertada a través de xarxes locals, nacionals i internacionals. Aquests elements constituïrien la base per a un procés de recerca que fonamenti l'estratègia i accions a seguir. Una definició d'objectius que permeti concretar les pautes d'acció servirà per determinar els recursos necessaris per a la seva consecució. En aquest sentit, el treball per campanyes es l'element que permet desenvolupar la metodologia d'incidència.

L'entitat ha mantingut aquesta perspectiva d'incidència amb la que s'ha anat implicant i consolidant la presència en diferents xarxes locals com la Plataforma de Guatemala; nacionals com la Coordinació pels drets dels pobles indígenes (CODPI); i internacionals amb la Coordinadora Latinoamericana de Cine y Comunicació de los Pueblos indígenes (CLACPI).

No obstant cal aportar la base de recerca pròpia i desenvolupar la metodologia de treball plantejada per consolidar, reforçar i fer visible el paper actiu dins les xarxes pròpies, ampliar la presència en aquelles que considerem rellevants per potenciar el compliment i exigibilitat de Drets.

Així mateix cal donar un impuls a la comunicació orientada a la incidència com una eina fonamental i transversal a la mobilització social, la incidència institucional pel compliment de drets tant per part dels poders polítics i econòmics que operen en les àrees indígenes.

OBJECTIUS D'INCIDÈNCIA

- vincular incidència i recerca
- Fonamentar l'estratègia i accions d'incidència a desenvolupar en base a la recerca aplicada per tal de fonamentar les nostres accions, i orientar les decisions a prendre.
- Potenciar les relacions institucionals reforçant les xarxes i espais d'incidència dels pobles indígenes per obrir presència activa en espais de denuncia i exigibilitat de drets.
- Mantenir i potenciar la presència en espais socials i educatius com a base de sensibilització i mobilització social.
- Potenciar la presència especialitzada als mitjans de comunicació com a base de conscienciació de manera que permeti situar els drets i les seves vulneracions en les agendes socials de la ciutadania i instant a una actuació de les polítiques públiques.
- Potenciar la concertació institucional per tal que les administracions públiques impulsin i vetllin pel compliment efectiu de drets i la responsabilitat social, així com pel conjunt d'actors que treballen o es relacionen amb pobles indígenes.
- Engregar campanyes i accions de boicot contra empreses i projectes que vulneren els drets dels pobles indígenes

MITJANS

- Donar referencialitat del treball de l'entitat per la defensa de Drets.
- Aportar visibilitat i presència activa a les xarxes socials, i xarxes locals.
- Possibilitar la mobilització social a través de campanyes concretes i/o a través de la recerca, comunicació i incidència de l'entitat.
- Mantenir i ampliar la presència activa als territoris catalans potenciant i consolidant la base social.

6.4. Recerca

Fruit del procés de reflexió estratègica es considera la recerca un recurs bàsic per la referencialitat de l'entitat i per a la seva continuïtat. És del tot imprescindible consolidar-se com a referents en el treball amb PI per tal de ser considerats actors clau a nivell institucional en el marc de la cooperació i a nivell de les organitzacions en el marc de la incidència social i política. Es tracta de donar valor afegit al treball de l'entitat en l'àmbit del coneixement i treball amb PI.

Així doncs, és imprescindible, potenciar el debat i la formació interna, estructurar les línies de recerca segons les línies estratègiques de l'entitat, vincular la recerca amb els projectes i actuacions concretes i saber comunicar i fer transferència de la recerca per contribuir a la incidència. Conèixer per actuar, i actuar per canviar.

Objectius

- Generar serveis i recursos d'interès i utilitat entre contraparts, organitzacions indígenes i públic i organitzacions socials en general
- Orientar la recerca aplicada al servei de la incidència per la transformació social.
- Implicar i potenciar la col·laboració amb universitats i centres de recerca consolidant una col·laboració multidisciplinària i especialitzada.
- Aportar valor afegit al treball de l'entitat incorporant els elements de coneixement i recerca aplicada i generant materials de recerca propis.

Mitjans

Implementarem l'estratègia de recerca a través de la creació, i posada en marxa del Grup de recerca aplicada en temes indígenes IndiRec.

L'Indirec disposa actualment de diferents instruments bàsics amb el propòsit de generar i posar en marxa els diferents serveis considerats que permetin assolir els objectius establerts.

La recerca s'orientarà a:

- Tenir un marc general del treball amb PI per a totes les persones que formem part d'alterNativa de manera que permeti orientar els nostres debats interns i posicionaments personals.
- Elaborar documents base o instruments que orientin la planificació estratègica de l'entitat: que permetin definir eixos de treball, enfocaments, actors, plans d'incidència, etc...
- Formar part de la documentació base per treballar internament els criteris de cooperació amb PI i assessorar les polítiques públiques de cooperació.
- Configurar l'àrea de recerca de l'entitat que serveixi per aportar informació i documentació a les propostes, a les intervencions, a la comunicació i al treball d'incidència. És a dir, tenir una base fonamentada per les nostres actuacions.

www.alternativa-ong.org